

MEMO

Arnhem : 18 april 2018

Onderwerp : Borging natuurgerichte maatregelen uitbreiding Thijmse Berg

Kenmerk : 46.90.13

Bijlagen : Natuurwaardenonderzoek Van den Bijtel Ecologisch Onderzoek

Voor de betreffende ontwikkeling worden meerdere borgingsinstrumenten ingezet. Hieronder komen onder A deze instrumenten aan de orde met de regelingen die daar in thuis horen. Onder B wordt aangegeven hoe de verschillende maatregelen bij de Thijmse Berg worden geborgd. Een en ander conform de EHS wijzer van de provincie: <http://ehs-wijzer.provincie-utrecht.nl/borging.html>.

A. De in te zetten borgingsinstrumenten

Bestemmingsplan (BP)

Het bestemmingsplan is primair gericht op het laten uitvoeren en in stand houden van noodzakelijk maatregelen en het voorkomen van oneigenlijk gebruik.

In het bestemmingsplan wordt door het geven van verschillende bestemmingen Bos, Natuur en recreatie waardevolle gebieden beschermd tegen ongewenste bebouwing en gebruik. Door middel van een voorwaardelijke verplichting worden onderstaande punten geborgd in het bestemmingsplan:

- De inrichting en instandhouding van de buitenruimte van de recreatiekavels wordt voorwaardelijk verplicht opgenomen in het bestemmingsplan.
- De exacte locatie van de recreatiekavels wordt bepaald naar aanleiding van een terreinmeting van de waardevolle (naaldbomen)opstanden en bomen met verblijfplaatsen. Hierdoor kunnen deze zo veel mogelijk gespaard blijven.
- Ook de noodzakelijke compensatie op het naastgelegen agrarisch gebied wordt door middel van een voorwaardelijke verplichting geborgd. Voor de compensatielocatie en bosranden wordt de soortensamenstelling bepaald en verplicht gesteld.
- De locatie, profiel, inrichting en materialisatie van de ontsluitingsweg wordt als voorwaardelijke verplichting opgenomen in het bestemmingsplan.
- De aanleg van vleermuisvoorzieningen wordt als voorwaardelijk verplichting opgenomen ten aanzien van de vergunningverlening bij de bouw van de betreffende recreatiewoning.
- Het overleggen van een lichtplan wordt als voorwaardelijk verplichting opgenomen ten aanzien van de vergunningverlening bij de bouw van de betreffende recreatiewoning.

Omgevingsvergunning (OMG)

In een waardenkaart worden de (landschappelijke en ecologisch) waardevolle bomen, bos en natuur vastgelegd. Ingrepen als kappen, rooien, aanleggen en afgraven worden voor de op de waardenkaart aangegeven gebieden als vergunningplichtig aangemerkt. Dit wordt verankerd in het bestemmingsplan. Wanneer toch een ingreep in die gebieden noodzakelijk is, dient een omgevingsvergunning aangevraagd te worden. De vergunning wordt enkel verleend een voorwaarde voor de noodzakelijke omgevingsvergunning worden de te beschermen (potentiele) natuurwaarden betrokken. Het natuuronderzoek is daarbij leidend.

Ontheffing Wet natuurbescherming (Wnb)

De Wet natuurbescherming (onderdeel soortenbescherming) is er op gericht negatieve effecten op soorten te voorkomen en indien deze niet vermeden kunnen worden te mitigeren. Hiervoor worden voorwaarden in een af te geven beschikking opgenomen.

Bij het aanvragen van de benodigde ontheffing van de Wet natuurbescherming worden concreet de maatregelen en voorwaarden aangegeven zoals die in het natuuronderzoek zijn opgenomen. Deze worden door het bevoegd gezag vertaald in voorwaarden voor de te verlenen beschikking. Het gaat hierbij onder meer om voorwaarden om zaken achterwege te laten (kappen in het voortplantingsseizoen bijvoorbeeld) en het realiseren van voorzieningen tijdens de uitvoering om negatieve effecten te voorkomen. Het niet voldoen aan de voorwaarde is een overtreding van de Wet natuurbescherming.

Bescherming houtopstanden Wet natuurbescherming (Wnb)

Sinds 1 januari 2017 is de bescherming van houtopstanden van de Boswet overgegaan in de Wet Natuurbescherming. Voor het verwijderen van bos is een melding nodig in het kader van de Wet Natuurbescherming. Bij het doen van deze melding is het noodzakelijk aan te geven waar welke bomen verdwijnen en waar compensatie (herplant) plaats vindt.

Privaatrechtelijke overeenkomst (OVK)

De privaatrechtelijke overeenkomst is er op gericht afspraken te maken over zaken die moeilijk of niet bestuursrechtelijk geregeld kunnen worden. Onderdeel van de privaatrechtelijke overeenkomst is ook het opnemen van een kettingbeding als dan niet gecombineerd met een kwalitatieve verplichting die notarieel vastgelegd moet worden.

Belangrijk punt van de privaatrechtelijke overeenkomst is het te voeren beheer met betrekking tot het bos, bosrandmilieus bij de recreatiekavels, bosrand op de compensatielocatie en grasveldjes. Ook op te leggen gebruik en gedragsregels met betrekking tot verlichting, verstoring en betreding worden hierin opgenomen. Belangrijk is dat naast de overeenkomst de toekomstige eigenaren en huurders van de recreatiewoningen ook actief geïnformeerd worden over de bijzondere locatie en de spelregels die daarbij horen.

B. Voorstel borging maatregelen

9.1 Mitigerende maatregelen voor beschermde soorten

9.1.1 Vleermuizen

	Borging
De uitbreiding van recreatiepark De Thijmse Berg zal niet leiden tot het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen en/of rustplaatsen van vleermuizen of tot aantasting van essentiële jachtgebieden. Voor deze soorten zijn geen mitigerende maatregelen vereist.	BP
Door de aanleg van beschutte open veldjes rond de vakantiewoningen en geleidelijke overgangen naar het omringende bos wordt de kwaliteit van de jachtgebieden op de uitbreidingslocatie verbeterd.	BP
Door de aanleg van een brede bosrand op het agrarische perceel ten noorden van de uitbreidingslocatie wordt nieuw jachtgebied voor vleermuizen gerealiseerd.	BP
Door het aanbrengen van voorzieningen in of aan de nieuw te bouwen vakantie- woningen worden nieuwe verblijfplaatsen gerealiseerd voor vleermuizen die in gebouwen verblijven.	BP

9.1.2 Eekhoorn

	Borging
Bomen met nesten van eekhoorns worden bij realisatie van de uitbreiding in principe gespaard.	OMG + Wnb
Bomen met nesten die niet gespaard kunnen worden, worden gevelld tussen eind augustus en eind oktober.	OMG + Wnb
Als bomen met nesten van eekhoorns in een andere periode van het jaar gevelld moeten worden, gebeurt dit pas nadat uit onderzoek is komen vast te staan dat de nesten niet bezet zijn. Zijn de nesten wel bezet, dan wordt het vellen uitgesteld tot eind augustus.	OMG + Wnb

Indien er bomen met nesten van eekhoorns worden geveld, worden er elders op het terrein, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden, eekhoornkasten opgehangen als vervangende verblijfplaats.	OMG + Wnb
Door in de te ontwikkelen bosranden binnen de uitbreiding en in de brede bosrand op het agrarische perceel hazelaars aan te planten, komt een nieuwe voedselbron voor eekhoorns beschikbaar, waardoor de uitbreiding als leefgebied voor de soort aan kwaliteit wint.	BP + OVK

9.1.3 Sperwer

	Borging
Bij realisatie van de uitbreiding worden grotere groepen of stroken met jong, niet- gedund naaldhout met een minimale oppervlakte van driehonderd vierkante meter gespaard, zodat er binnen het gebied voldoende geschikte nestgelegenheid voor sperwers behouden blijft.	BP, OMG
Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden wordt de meest recente nestplaats van de sperwer opgezocht. In de periode half februari tot half augustus worden binnen een afstand van vijftig meter vanaf de meest recente broedplaats geen werkzaamheden uitgevoerd.	Wnb
Met de uitvoering van werkzaamheden in de ruimere omgeving van de meest recente broedplaats van de sperwer wordt gestart vóór half februari of ná half augustus.	Wnb
Betreding van de opstanden met potentiële nestlocaties van sperwers wordt tegen- gegaan door langs deze bospercelen dichte struweelranden (met doornstruiken) te realiseren.	OVK

9.1.4 Overige broedvogels

	Borging
Werkzaamheden ten behoeve van de uitbreiding die sterk ingrijpen op het terrein, zoals het kappen van bos en het bouwrijp maken	Wnb

van de gronden, worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van vogels.	
NB. Als broedseizoen wordt veelal de periode 1 maart – 1 juli aangehouden. Veel soorten kunnen echter ook buiten deze periode broeden. Het is daarom aan te bevelen om voorafgaand aan genoemde werkzaamheden de te vellen bospercelen te laten onderzoeken op nestelende vogels. Worden er bezette nesten aangetroffen, dan dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld tot de vogels de nesten uit eigener beweging verlaten hebben.	Wnb

9.1.5 Hazelworm

	Borging
Voorafgaand aan de werkzaamheden ten behoeve van de realisatie van de uitbreiding worden de terreindelen waar werkzaamheden worden uitgevoerd, zoals het kappen van bos en het bouwrijp maken van gronden, omheind met reptielenschermen. Deze schermen blijven staan totdat alle werkzaamheden voltooid zijn.	Wnb
De te plaatsen reptielenschermen zijn bovengronds minimaal 30 cm hoog en worden ca. 20 cm ingegraven in de grond.	Wnb
De schermen bestaan uit PE-folie of een gelijkwaardig glad materiaal en worden bevestigd aan houten paaltjes. De paaltjes worden geplaatst aan de zijde van het vang- gebied.	Wnb
Binnen de schermen worden vervolgens de aanwezige hazelwormen weggevangen. Dit wegvangen dient plaats te vinden in de periode april tot en met september.	Wnb
De gevangen hazelwormen worden uitgeplaatst naar locaties binnen de uitbreidings- locatie die buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden liggen.	Wnb
Locaties waar werkzaamheden plaatsvinden die kunnen leiden tot het doden en verwonden van hazelwormen worden omheind met reptielenschermen. Binnen de schermen worden vervolgens de aanwezige hazelwormen weggevangen (HV)	Wnb

Langs de aan te leggen ontsluitingsweg worden geen reptielen-schermen geplaatst ter voorkoming van verkeersslachtoffers, omdat het aantal slachtoffers naar verwachting geen invloed zal hebben op de lokale staat van instandhouding van de soort en de schermen voor andere grondgebonden diersoorten kunnen leiden tot versnippering van het gebied.	Wnb
Om de ontsluitingsweg voor hazelwormen onaantrekkelijk te maken, wordt deze ingericht als bosweg zonder brede grazige bermen die gedurende de dag slechts korte tijd in de zon zal liggen.	BP
In de eerste vijf jaar na ingebruikname van de ontsluitingsweg wordt het aantal verkeersslachtoffers onder hazelwormen (en andere dieren) gemonitord. Blijken er toch (te veel) verkeersslachtoffers onder hazelwormen op te treden, dan zullen alsnog passende maatregelen worden getroffen.	Wnb
Door de aanleg van beschutte open veldjes rond de vakantiewoningen en geleidelijke overgangen naar het omringende bos wordt de kwaliteit van het leefgebied van hazelwormen op de uitbreidingslocatie verbeterd.	BP + OVK
Door de aanleg van een brede bosrand op het agrarische perceel ten noorden van de uitbreidingslocatie wordt nieuw leefgebied voor hazelwormen gerealiseerd.	BP + OVK

9.2 Maatregelen in het kader van de bescherming van het NNN

9.2.1 Natuurkwaliteit

	Borging
Het resterende bos op de uitbreidingslocatie (ca. 4,5 ha) wordt omgevormd naar een natuurlijker en hoogwaardiger bostype dat voldoet aan het beheertype dennen-, eiken- en beukenbos (N15.02). Vegetatiekundig kunnen deze bossen worden gerekend tot het berken-zomereikenbos of het wintereiken-beukenbos (zie paragraaf 5.1).	OVK
Binnen de vlakken met de bestemming recreatie worden stroken met bos gespaard en worden bosrandmilieus ontwikkeld. Deze elementen worden bestemd als natuur binnen recreatie. Met name	BP

de ontwikkeling van bosrandmilieus draagt bij aan een vergroting van de structuurvariatie en een verhoging van de natuurkwaliteit.	
Op het agrarische perceel ten noorden van de uitbreidingslocatie wordt een brede bosrand aangelegd ter vervanging van de huidige abrupte overgang tussen het bos en de agrarisch gebruikte gronden.	BP + OVK
De ontwikkeling van een brede bosrand zorgt voor een aanzienlijke toename van de structuurvariatie en een aanmerkelijke verhoging van de natuurkwaliteit, onder andere doordat hiermee nieuw habitat ontstaat voor reeds aanwezige soorten, maar ook voor soorten die nu niet in het gebied voorkomen.	OVK

9.2.2 Robuustheid van het NNN

	Borging
Op het agrarische perceel ten noorden van de uitbreidingslocatie wordt een brede bosrand ontwikkeld. Deze bosrand heeft eenzelfde oppervlakte (1,32 ha) als de oppervlakte bos waaraan ten behoeve van de uitbreiding de bestemming recreatie wordt toegelend.	BP + Wnb
Binnen de vlakken met de bestemming recreatie worden stroken met bos gespaard en worden bosrandmilieus ontwikkeld. Deze elementen worden bestemd als natuur binnen recreatie en hebben een gezamenlijke oppervlakte van 7811 m2.	BP + OVK

9.2.3 Bijzondere soorten in het NNN

	Borging
--	---------

Door het omvormen van de productieopstanden, het creëren van beschutte open veldjes rond de vakantiewoningen en de ontwikkeling van bosrandmilieus verbetert de kwaliteit van de jachtgebieden van vleermuizen op de uitbreidingslocaties.	OVK
Door de aanleg van de brede bosrand op het agrarische perceel ten noorden van de uitbreidingslocatie ontstaat nieuw jachtgebied voor vleermuizen.	BP + OVK
Door het aanbrengen van voorzieningen (vleermuizenkasten, inbouwkokers voor vleermuizen en/of architectonische voorzieningen) ontstaan nieuwe verblijfplaatsen voor vleermuizen die in of aan gebouwen verblijven.	BP
Door omvorming van het resterende bos en de ontwikkeling van bosrandmilieus waarin onder andere hazelaars worden aangeplant, wordt de kwaliteit van het leefgebied van eekhoorns verbeterd.	OVK
Door verspreid over het gebied enkele eekhoornkasten op te hangen, worden nieuwe nestplaatsen aangeboden.	Wnb
Bij realisatie van de uitbreiding worden enkele groepen/stroken jong, niet-gedund naaldbos gespaard, waarmee geschikt broedbiotoop voor de sperwer behouden blijft.	OMG
Door het ontwikkelen van dicht struweel langs de randen van deze groepen/stroken wordt betreding ervan ontmoedigd.	OVK + Wnb
Met de aanleg van een brede bosrand op het agrarische perceel ten noorden van de uitbreidingslocatie wordt nieuw habitat gerealiseerd voor vogels van bosranden en struwelen, zoals grasmus, braamsluiper, kneu en geelgors. Behalve vogels zullen ook diverse soorten insecten (dagvlinders, wilde bijen) van de ontwikkeling van de brede bosrand kunnen profiteren.	BP+OVK
Goed ontwikkelde bosrand met een struikzone (mantel) bestaande uit onder andere sporkehout, rode kornoelje, bramen en hondsroos, en een zone met hoogopschietende kruiden (zoom) bestaande uit onder andere late guldenroede en akkerdistel (HB)	OVK
Door omvorming van het resterende bos, de ontwikkeling van bosrandmilieus en de aanleg van grasveldjes wordt de kwaliteit van	OVK

het leefgebied van hazelwormen op de uitbreidingslocatie verbeterd.	
Door de aanleg van de brede bosrand op het agrarische perceel ten noorden van de uitbreidingslocatie ontstaat nieuw leefgebied voor hazelwormen.	BP

9.3 Overige maatregelen

	Borging
De waardevolle bosvegetatie in de zuidpunt van de uitbreidingslocatie wordt bij realisatie van de plannen, in het bijzonder bij het aanleggen van de verbinding tussen de uitbreiding en het bestaande park, gespaard.	OMG
Waardevolle bomen op de uitbreidingslocatie worden gespaard.	OMG
Bomen met holten worden bij realisatie van de plannen behouden.	OMG
Staand (en liggend) dood hout op de uitbreidingslocatie wordt op plaatsen waar dat geen risico oplevert voor mensen behouden.	OVK

10 Randvoorwaarden en aanbevelingen voor inrichting en beheer

10.1 Randvoorwaarden en aanbevelingen voor inrichting en beheer van de recreatiekavels

	Borging
Het beheer van de gronden rondom de vakantiewoningen wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de eigenaar van het recreatiepark.	OVK
De uit te voeren beheerswerkzaamheden worden vastgelegd in een beheerplan.	OVK
Het is de eigenaren van de vakantiewoningen niet toegestaan op de gronden rondom de woningen tuintjes aan te leggen, schuurtjes te bouwen, extra bestrating aan te brengen of andere voorzieningen of bouwwerken aan te brengen die afbreuk doen aan het boskarakter van de uitbreiding of nadelige effecten opleveren voor de natuur.	BP + OVK
De parkeerplaatsen bij de woningen worden verhard met grasbetontegels of een andere open verharding die een zekere functie heeft voor de natuur. Zo kunnen tussen grasbetontegels soms vrij zeldzame tredplanten groeien en maken graafwespen en wilde bijen soms hun nesten in de verdichte grond in en tussen de tegels.	BP + OVK
De parkeerplaatsen bij de woningen worden in ieder geval niet verhard met een gesloten verharding (asfalt, beton), met grind, steenslag of een ander afsluitend materiaal omdat daarmee iedere functie voor de natuur verloren gaat.	BP + OVK
De recreanten van de recreatiewoningen krijgen een huisreglement waarin enerzijds informatie wordt verstrekt over de waarde van het park en anderzijds gedragsregels voor het gebruik van het terrein zijn opgenomen.	OVK
Voor de aanleg van de bosrandmilieus langs de grasvelden rond de vakantiewoningen wordt soortecht, inheems plantmateriaal ge-	BP + OVK

bruikt. In deze bosranden kunnen op bescheiden schaal ook verwilde en ingeburgerde soorten met een wat grotere sierwaarde worden toegepast (tabel 15).	
De grasvelden rond de vakantiewoningen worden niet vaker gemaaid dan voor het gebruik strikt noodzakelijk is.	OVK
Voor de uitbreiding wordt een verlichtingsplan opgesteld. Dit plan geeft inzicht in het aantal verlichtingspunten, het toe te passen type verlichting, de toe te passen armaturen, de brandduren, de technieken die worden gebruikt om de brandduur van de verlichting zoveel mogelijk te beperken, et cetera.	BP
In het verlichtingsplan worden tevens randvoorwaarden en regels opgenomen over het gebruik van verlichting rond de vakantiehuizen. Deze regels en randvoorwaarden worden opgenomen in het huisreglement.	OVK
De rondlopende ontsluitingsweg in het hart van de uitbreiding wordt aangelegd en gebruikt als éénrichtingsweg voor gemotoriseerd verkeer.	BP + OVK
De ontsluitingsweg wordt ingericht als bosweg zonder brede grazige bermen die gedurende de dag slechts korte tijd in de zon zal liggen. Hiermee kan worden voorkomen dat koudbloedige dieren de weg gebruiken om op te warmen en vervolgens slachtoffer worden van het verkeer.	BP
In de eerste vijf jaar na ingebruikname van de ontsluitingsweg wordt het aantal verkeersslachtoffers op de weg gemonitord. Dit maakt het mogelijk om maatregelen te nemen, mochten er veel verkeersslachtoffers vallen.	OVK + Wnb

10.2 Randvoorwaarden en aanbevelingen voor inrichting en beheer van de gronden buiten de bestemming recreatie

Het beheer van de gronden met de bestemming bos of natuur wordt uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de eigenaar van het recreatiepark.	OVK
--	-----

De uit te voeren beheerswerkzaamheden worden vastgelegd in een beheerplan.	OVK
De omvorming van de aanwezige bospercelen naar een meer natuurlijk bos wordt geleidelijk uitgevoerd. Dit kan worden gerealiseerd door om de paar jaar een forse dunning uit te voeren, waarbij productiehoutsoorten worden geveld. Voor de ontwikkeling van een natuurlijker bos kan mogelijk gebruik worden gemaakt van natuurlijke processen (natuurlijke verjonging), tenzij er teveel opslag van lariks en douglasspar optreedt. In dat geval kan het raadzaam zijn bomen aan te planten.	OVK
De brede bosrand op het agrarische perceel ten noorden van de uitbreidingslocatie kan deels worden ontwikkeld door middel van natuurlijke verjonging, maar zal ook deels door aanplant moeten plaatsvinden.	OVK
Voor de aanplant in de brede bosrand en in de bospercelen wordt soortecht, inheems plantmateriaal gebruikt. Dit materiaal is verkrijgbaar via de Genenbank Bronnen van Staatsbosbeheer.	OVK
In de brede bosrand kunnen, gezien de ligging op een bodem die door het landbouw- kundige gebruik en door aanspoeling van organisch materiaal wat rijker is, ook soorten van voedselrijkere bodems worden toegepast.	OVK
Het resterende deel van het agrarisch perceel kan op termijn worden omgevormd naar een ecologisch beheerde akker.	N.v.t., aanbeveling